

L Ä R A R H A N D L E D N I N G

HELIGA SKRIFTER
KRISTENDOM

Tänket bakom filmerna

Fördomar bekämpas genom kunskap! Syftet bakom filmerna är att vi vill öka kunskapen om våra världsreligioner och därmed minska klyftor mellan oss människor, både inom Sverige och globalt.

Filmserien INblick i världsreligionerna är en filmserie i religion för årskurs 6 och uppåt och bygger på läroplanen för grundskolan Lgr 11. Varje film har ett tema som utgår från syftesbeskrivning och det centrala innehållet inom ämnet religion.

Vilka centrala tankegångar finns i våra världsreligioner och hur tar de sig uttryck i heliga rum och platser, heliga skrifter, ritualer, högtider, levnadsregler, ledarroller, symboler, frågor om döden m.m.? Vilken betydelse har religionerna för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet? Hur resonerar de olika religionerna kring jämställdhet och könsroller?

Filmserien tar upp bland annat de här frågeställningarna och belyser dem från olika perspektiv. I filmerna deltar representanter för religionerna, både vuxna och ungdomar och andliga ledare. Religionsvetare deltar i syfte att belysa frågeställningarna utifrån ett vetenskapligt perspektiv.

Vår förhoppning är att filmerna bidrar till en fördjupning av kunskap av världsreligionerna samt ger inspiration till samtal och resonemang om religionernas betydelse för oss människor och vårt samhälle.

Förslag på arbetsmetod med filmen i fokus

RT-modellen

Vi utgår från RT-modellen i arbetet med filmerna i INblick-serien. RT (Reciprocal Teaching) utarbetades av forskarna Palincsar och Brown som tog fram fyra grundstrategier som expertläsare använder för att förstå det lästa. Modellen fungerar också utmärkt då det gäller att förstå kontexten i filmer. De fyra grundstrategierna är att förutspå, att ställa frågor, att reda ut oklarheter och att sammanfatta. Detta görs enskilt, i par och alla tillsammans (EPA).

1 Förutspå (innan filmen)

Visa rubriken på filmen t.ex. "Kristendom - Heliga skrifter".

Vad tror du att filmen kommer att ta upp?

Låt eleverna först fundera enskilt, sedan i par. Slutligen diskuterar alla tillsammans. Detta gör att man öppnar upp, förbereder sig för vad filmen kan handla om. Efter filmen gör ni en gemensam återkoppling. Stämde det som eleverna förutspådde?

2 Att ställa frågor (under/efter filmen)

Be eleverna att fundera på vilka egna frågor som dök upp under filmvisningen. Efter filmvisningen sätter sig eleverna i mindre grupper (3-4 elever/grupp) och samlar ihop gruppens frågor. Sedan diskuterar man frågorna först i gruppen, sedan alla tillsammans.

Be eleverna att kategorisera frågorna i "Faktafrågor", ex: Varifrån hämtar man levnadsreglerna i Kristendomen? och "Frågor att resonera kring" Ex: Måste män / pojkar ta av sig mössan/hatten i kyrkan? Varför/varför inte? Att få möjlighet att ställa egna frågor skapar nyfikenhet och engagemang hos eleverna. Uppmuntra gärna eleverna att problematisera, d.v.s. att ställa frågor som kräver diskussion av gruppen. Uppmuntra att använda frågeord som Vad, När, Var, Hur och Varför. Uppmuntra också eleverna att ställa frågor som har koppling till deras egna erfarenheter.

3 Att reda ut (efter filmen)

I detta moment diskuteras saker som kan reda ut oklarheter som finns kvar efter moment 2 (Att ställa frågor). Det kan vara nya begrepp som man stött på i filmen eller andra frågor som behöver diskuteras.

I lärohandledningen finns förslag på frågor som du som pedagog kan använda ifall inte gruppen redan har diskuterat dessa. I lärohandledningen finns också en lista på ord och begrepp som ni med fördel kan reda ut tillsammans.

Låt eleverna diskutera ord och begrepp parvis innan alla diskuterar tillsammans.

4 Att sammanfatta (efter filmen)

Be eleverna att sammanfatta med egna ord vad de har lärt sig.
Utgå gärna ifrån frågorna som ni har diskuterat kring.

Sammanfattningen kan ske enskilt, men också parvis och/eller i grupp. Anpassa strukturen kring sammanfattningen efter det som passar gruppen bäst.

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Kopplingar till LGR 11

Syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt.

Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskap om hur man kritiskt granskar källor och samhällsfrågor med koppling till religioner och andra livsåskådningar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,
- söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.
- reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.

Förmågor som tränas

I den här filmserien tränas framförallt förmågorna:

1. Begreppslig förmåga
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga
4. Metakognitiv förmåga

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Centrala innehåll i årskurs 4-6

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendomen och i de andra världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Centrala tankegångar bakom ritualer, levnadsregler och heliga platser i kristendomen och de andra världsreligionerna, till exempel som de uttrycks i religiösa berättelser i Bibeln och andra urkunder.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Centrala innehåll i årskurs 7-9

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Sambandet mellan samhället och religion i olika tider och på olika platser.
- Konflikter och möjligheter i sekulära och pluralistiska samhällen, till exempel i frågor om religionsfrihet, sexualitet och synen på jämställdhet.
- Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Riter, till exempel namngivning och konfirmation, och deras funktion vid formandet av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.

ORD & BEGREPP

HELIGA SKRIFTER

Bibeln	Består av en samling texter som utgör den Heliga skriften för judendomen och kristendomen.
Nya Testamentet	Betyder förbund och är den andra delen av den kristna kyrkans bibel.
Gamla Testamentet	Betyder förbund och är första delen av den kristna kyrkans bibel.
protestantism	Inriktning i kristendomen och grundades av Martin Luther
katolicismen	Den största och äldsta grenen inom kristendomen. Den katolska kyrkan leds av påven.
ortodoxa kyrkan	Är en gren inom kristendomen. Varje ortodox land har sin egen kyrka. Ordet ortodox betyder bland annat "rätt lära".
helig skrift	Böcker inom religion som ha högsta auktoritet. Inom kristendom Bibeln.
judar	Är ett folk som ursprungligen kommer från sydvästra Asien

ORD & BEGREPP, fortsättning

Hebreiska	Ett semitiskt språk
urkunder	Originalbärare av en viss skriftlig information. Inom kristendomen är Bibeln en urkund.
Jesus	Kristendomens centralgestalt. Jesus från Nasaret, kallas ibland för "Guds Son".
dubbla kärleksbudet	Den kristna etikens grundnorm. En slags sammanfattning av tio Guds bud.
ritualer	En form av handling som upprepas efter bestämda mönster. Lyfter fram centrala teman i religionen där ritualen utövas.
mirakelberättelser	Berättelser i Bibeln om mirakel. Till exempel när Jesus gick på vatten.
"evigheten"	Kristna tror på evigt liv. Kristna beskriver livet efter detta som "himlen" - en evig, kärleksfull relation med Gud.
himmelriket	Guds rike eller himmelriket är ett huvudbegrepp i Jesu förkunnelse.

FAKTAFRÅGOR
HELIGA SKRIFTER

Vad är en helig skrift?	Svar:
-------------------------	-------

Vad betyder ordet bibel?	Svar:
--------------------------	-------

Hur många böcker består Bibeln av?	Svar:
------------------------------------	-------

Hur delas Bibeln in?	Svar:
----------------------	-------

Vad för typ av texter återfinns i Bibeln?	
---	--

Vad handlar Gamla Testamentet i stort om?	Svar:
---	-------

FAKTAFRÅGOR

HELIGA SKRIFTER

Vad handlar Nya Testamentet i stort om?	Svar:
---	-------

Vad betyder "testamente"?	Svar:
---------------------------	-------

Vilka språk skrevs Gamla Testamentet på?	Svar:
--	-------

När översattes hela Bibeln till svenska första gången?	Svar:
--	-------

Handlar Bibeln mest om män eller kvinnor?	
---	--

Hur har skrifterna i Bibeln kunnat leva vidare?	Svar:
---	-------

FRÅGOR ATT RESONERA KRING HELIGA SKRIFTER

- Är det nödvändigt att det finns heliga skrifter?
- Hur kan heliga skrifter brukas och missbrukas? Känner du till några historiska exempel eller exempel från samhället idag då heliga skrifter påverkat eller påverkar människor negativt?
- Man vet inte exakt när alla skrifter i Bibeln kom till - hur kommer det sig?
- Varför är Bibeln skriven av män - för män? Vilken roll har kvinnan i Bibeln?
- Hur är det att leva som kristen i Sverige idag och hur påverkar levnadsreglerna vardagen?
- Hur viktig är Bibeln för kristna? Skiljer det sig åt?
- Vad är intressant och bra med Bibeln?
- På vilka sätt är Bibeln aktuell idag?
- Är det annorlunda att vara ortodox eller katolsk kristen i Sverige jämfört med att tillhöra den protestantiska kyrkan
- Varför är det bra att Bibeln översatts till olika språk?
- Hur hade det sett ut om heliga skrifter inte funnits?
- Är allt sant i Bibeln? Vad är en sanning för dig?
- Hur tolkar man texterna i Bibeln?
- På vilka sätt kan man använda sig av en bibel?
- Hur tar sig kristendomens centrala tankegångar sig uttryck i de heliga skrifterna?
- Finns det saker i Bibeln som är extra viktiga?

FÖRSLAG PÅ FLER AKTIVITETER L E V N A D S R E G L E R

Recitera

Välj en skrift och recitera den. Träna in läsningen och läs med andakt.

Skapa

Skriv en egen text och väv in tio Guds bud på ett modernt sätt. Läs upp.

Besök en kristen kyrka

Förbered frågor med följande fokusområden:

Levnadsregler, Heliga rum, Ledare, Heliga skrifter, Symboler, Gudsbilden, Bön och ritualer, Skapelsen och ursprung, Högtider, Efter döden, Identitet och tro eller Heliga platser.

Intervjua en kristen

Välj både kvinnor och män i olika åldrar och med olika syn. Spela in en film eller gör en podd. Fråga vad Bibeln betyder för dem och hur de använder sig av den.

Kristen för en dag

Berätta hur en dag i ett kristet liv kan se ut. Skriv, filma eller gör en egen podd.

Jämför religioner

Jämför Kristendom med någon annan stor religion inom något fokusområde. Vad är skillnaderna och finns det likheter?